

Pokyčių/projektų valdymo pamoka: pokyčiai/projektai neturi lyties

Parengta asociacijos „Lyderė“ projekto siekiančio mažinti stereotipinį mąstymą mokyklose rėmuose. Merginos ir vaikinai turėtų laisvai rinktis studijas ir tuos karjeros kelius, kurie geriausiai atitiktų jų talentus ir įgūdžius. Tačiau švietime išlieka paplitusi lyčių nelygybė ir stereotipinis požiūris į profesijas. Stereotipais persmelkta teikiama informacija apie studijų sritis bei profesijas, įvairios mokymo priemonės ir jų turinys. Be formaliojo ugdymo turinio, didelę įtaką turi mokytojų, mokinių, tėvų išankstinės stereotipinės nuostatos į „vyriską“ ir „moteriską“ profesijas. Lyčių stereotipai veikia studijų pasirinkimą. Mes siekiame savo iniciatyva parodyti, kad daugelis profesijų ir joms reikiamų įgūdžių yra lyčiai neutralūs.

Pamokos autorė: Vitalija Uzialaitė

Trukmė: 45 min (1 pamoka + galima tęsti ir pildyti (labai tinka 3 temai))

Mokymosi tikslai

- Skatinti moksleivius proaktyviai kurti pokyčius/projektus ir naujoves
- Skatinti empatiją kitiems žmonėms
- Aiškintis, kaip lyčių stereotipai dėl vyrų ir moterų vaidmenų ir jų socialinis suvokimas atsispindi darbo rinkoje.
- Nustatyti, kaip lyčių nelygybė darbo rinkoje kyla iš šių lyčių vaidmenų stereotipų ir jų suvokimo.

Priemonės (tinka visoms temoms)

- Balto popieriaus lapai arba spalvoti lipnūs lapeliai
- Spalvoti rašikliai (pieštukai, flomasteriai)
- Žurnalai su paveikslėliais
- Žirklys
- Klipai arba lipni juosta
- Atvira erdvė (koridorius, didelė klasė)

Užduotis

Šiandien jūs esate pokyčių/projektų valdytojai ir gavote iššūkį, kurį turite išspręsti. Jūsų užduotis skamba taip (pasirenkate vieną iš pateiktų apačioje):

- I. „Pokytis/projektas – Asmeninis augimas” (4-5 moksleivių komandos rengia patarimų bei išminties korteles)
- II. „Pokytis/projektas – Asmeninių pokyčių kelionė” (4-5 moksleivių komandos sudaro žemėlapi)
- III. „Pokytis/projektas – Mano pokyčių dienoraštis” (gali būti individualus arba porose, kai rengiamas tikslų ir pasiekimų dienoraštis)

Pasirinkus užduotį, arba patys moksleiviai, arba mokytojai suskirsto dalyvius į komandas. Užduotys atliekamos komandose (viena užduotis gali būti individualiai ar poromis), kartu mokantis išklaudyti vienas kitą, bendradarbiauti, bendrakūrybos procesų bei patarti vienas kitam.

Siūloma nuosekli veiklos eiga

1. Paaiškinkite moksleiviams, kad atliekant šią užduotį jiems reikės dirbti komandose ir kartu atlikti užduočių seka, kuri leis sugalvoti įdomius ir pokyčių/projektų sprendimus.
2. Pasiūlykite moksleiviams susikurti savo komandos prekės ženklą (pavadinimas ir trumpas pristatymas, kodėl taip pasirinko), įsivardinti vaidmenis ir juos esant galimybėms keisti projekto eigoje, kad kiekvienas narys galėtų pabūti tiek lyderio, tiek komandos nario (kas pristatys, kas kurs vizualizaciją, kas rašys ir pan.) pozicijose.
3. Nuosekliai įgyvendinti aprašytas užduotis ir jas kartu pristatyti kitoms komandos ir mokytojams.

-

I užduotis: Pokytis/projektas – Asmeninis augimas

Aprašymas: Moksleiviai turėtų būti suskirstyti į komandas (po 4-5 žmones kiekvienoje) ir turės sukurti savo asmeninio augimo patarimų korteles. Ši užduotis skatins moksleivius pasidalinti patarimais ir išmintimi, kaip išmokti geriau valdyti pokyčius savo gyvenime.

1. Analizės etapas: Kiekviena komanda apibrėžia tikslą - sukurti įkvėpimo korteles su patarimais, kaip valdyti asmeninius pokyčius ir tuo pačiu pasirengti augimo keliui (5 minutes).
2. Aptarimo etapas: Moksleiviai pasirenka tam tikrą temą, kuri susijusi su asmeninio augimo ir pokyčių valdymo sritimi (pvz., savivertė, pasitikėjimas, iššūkių priėmimas, mokymasis iš klaidų ir t.t.). Kiekviena komanda pasirenka tam tikrą temą, su kuria dirbs (10 minutes).

3. Kūrimo etapas: Moksleiviai pradeda kurti savo patarimų korteles, remdamiesi pasirinkta tema. Kiekvienas narys komandos prideda patarimus, išmintį ar mintis į korteles. Jie gali naudoti spalvas ir piešinius, tekstą ar karpinius iš žurnalų, kad padarytų korteles įdomesnes ir vizualiai patrauklesnes. Galima korteles ir/ar paveikslėlius suklijuoti ant didelio lapo (20 minutes).

4. Pristatymo etapas: Po 30-35 minučių 1-3 etapų kiekviena komanda pristato savo asmeninio augimo patarimų korteles bendruomenei. Kiekviena komanda trumpai paaiškina savo pasirinktą temą ir kaip patarimai gali padėti kitiems valdyti asmeninius pokyčius (komandai (priklausomai nuo to, koks komandų skaičius, pristatymui rekomenduojama skirti 2 ar 3 minutes).

5. Vertinimo ir apibendrinimo etapas: Po pristatymų moksleiviai vertina kitų komandų patarimų korteles ir dalinasi teigiamomis pastabomis ar rekomendacijomis. Taip pat bendrai apibendrina pamokos patirtį ir tai, ką išmoko iš šio projekto (5 minutes).

p.s. nepamirškite priminti pasikeisti komandiniais vaidmenimis kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač paskatinant tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

-

II užduotis. **Pokytis/projektas – Asmeninių pokyčių kelionė**

Aprašymas: Moksleiviai turėtų būti suskirstyti į mažas komandas (po 4-5 žmones kiekvienoje) ir turės sukurti Asmeninių pokyčių kelionės žemėlapi. Ši užduotis skatina moksleivius bendradarbiauti, pasidalinti asmeniniais pokyčiais bei patirtimi ir mokytis vienas iš kito.

1. Planavimo etapas: Kiekviena komanda planuoja savo "Asmeninių pokyčių kelionės" kūrimo strategiją. Kartu komandoje apsvarsto, kokius asmeninius pokyčius jie nori apibrėžti kelionės žemėlapyje (pvz., naujų įgūdžių įgyjimas, įveikti iššūkiai, pokyčiai po įvykių (pavyzdžiui, pabaigimas mokslo metų, kontrolinio ar egzamino laikymas, mokyklos pakeitimas ir pan.). Taip pat nusprendžia, kaip jie įtrauks savo patirtis ir emocijas į projektą (10 minutes).

2. Aptarimo etapas: Moksleiviai išsiginčija ir pasirenka tikslą, kurį planuojama pasiekti asmeninio pokyčio kelionėje (pavyzdžiui, tikslas – egzaminų išlaikymas, įstojimas į aukštąją mokyklą, adaptacija naujoje mokykloje, o gal tiesiog naujas įsivardintas iššūkis ar įgytas naujas įgūdis ir pan.). Kiekviena komanda pasirenka tikslą, su kuriuo dirbs pokyčio kelionėje bei dalinasi savo patirtimis (10 minutes).

3. Kūrimo etapas: Moksleiviai pradeda kurti savo "Asmeninių pokyčių kelionę", remdamiesi savo planais. Kiekvienas narys komandos prideda savo asmeninės patirties ir pokyčių įrašus į bendrą kelionės žemėlapi. Jie gali naudoti spalvas ir piešinius, tekstą ar karpinius iš žurnalų, kad kelionės žemėlapis atrodytų įdomus ir vizualiai patrauklus. Rekomenduojama viską sudėti / suklijuoti ant didelio lapo (20 minutes)

4. Pristatymo etapas: Kiekveina komanda pristato savo "Asmeninių pokyčių keliones" viena kitai. Kiekviena komanda trumpai paaiškina savo kelionės žemėlapią istoriją ir kaip jie dalinasi ir išmoko iš vieni iš kitų apie asmeninius pokyčius. Taip pat pabrėžia, kokie iššūkiai buvo ir kaip jie juos įveikė komandoje dirbdami kartu (priklausomai nuo to, koks komandų skaičius, pristatymui rekomenduojama skirti 2 ar 3 minutes).

5. Vertinimo ir apibendrinimo etapas: Po pristatymų moksleiviai vertina kitų komandų atliktus darbus ir dalinasi pastebėjimais ir/ar rekomendacijomis. Taip pat bendrai apibendrina pamokos patirtį ir tai, ką išmoko iš šio komandinio projekto (5 minutes).

p.s. nepamirškite priminti pasikeisti komandiniais vaidmenimis kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač paskatinant tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

-

III užduotis. **Pokytis/projektas – Mano pokyčių dienoraštis**

Aprašymas: Moksleiviai gali daryti individualiai arba suskirstyti po 2 bei turės sukurti asmeninio pokyčio dienoraštį, kuriame atsispindės jų asmens pokyčiai, susiję su mokymosi ir pasitikėjimo savimi procesais. Ši užduotis padės moksleiviams geriau suvokti ir įvertinti savo pokyčius bei išmokti valdyti jų eigą.

1. Analizės etapas: Moksleiviai apsveria savo asmeninius tikslus, susijusius su mokymosi ir pasitikėjimo savimi augimu (pavyzdžiui, geresnių pažymių siekimas, įveikti tam tikrus iššūkius, įgūdžių tobulinimas ateities profesijai ar pan.). Kiekvienas moksleivis pasirenka vieną tikslą, kurį norėtų pasiekti per nustatytą laikotarpį (5 minutes).

2. Planavimo etapas: Moksleiviai planuoja dienoraščio struktūrą ir apibrėžia, kokią informaciją jie norės įtraukti į kiekvieną įrašą (pavyzdžiui, pokyčių aprašymas, iššūkiai, pasiekimai, išmoktos pamokos ir pan.) (5 minutes).

3. Kūrimo etapas: Moksleiviai pradeda kurti savo pokyčių dienoraštį, užrašydami pirmąjį įrašą, kuriame aprašo savo pradines mintis dėl pasirinkto tikslo ir numato pirmus žingsnius tikslo siekimui (10 minutes).

4. Stebėjimo etapas: Per kitas 20 minutes moksleiviai kas penkias minutes atlieka naują dienoraščio įrašą, kuriame apibendrina, kaip jų požiūris, numatomi žingsniai, mintys dėl jų siekto tikslo. Galima pažymėti emocijas, kaip jautėsi (rekomenduojama žymėti skirtingą emociją kita spalva ar paveiksliuku ar piešiniu. Siūloma pasidalinti ar rašant bei galvojant pastebėjote iššūkius ar pasiekimus ir kaip tai paveikė (20 minučių).

5. Vertinimo ir apibendrinimo etapas: Po 20 minučių moksleiviai sustoja ir apibendrina savo pokyčių dienoraščio rašymo patirtį. Kiekvienas moksleivis ar moksleivių pora gali dalintis su kitais savo išvadomis, išmoktomis pamokomis ir patirtimi

per šį procesą. Kiti moksleiviai gali reflektuoti, tarkim, pasakydami po vieną žodį ar ant lapelio užrašydami patarimą ar palinkėjimą (5 minutes).

p.s. nepamirškite priminti ir paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių nevertinant lyties ir įsiklausyti į savo gebėjimus bei tikslo siekimą

Naudingi patarimai

Aptarimui po užduočių atlikimo:

- Kaip jautėtės kurdami komandoje, individualiai? Nepamirškite stebėti moksleivių elgsenos visos užduoties atlikimo metu
- Kurie etapai buvo įdomiausi? Kodėl?
- Kuris vaidmuo jums labiausiai patiko? Kaip skirstėtės darbus? Kuriose veiklose daugiausia dalyvavo vaikinai, kuriose merginos? Kaip jūs manote kodėl?
- Ar pastebite panašių situacijų ir skirstantis darbus mokymosi procese?
- Kaip manote ar projektų/pokyčių valdymas yra įgūdis, kuris būdingas labiau vienai lyčiai nei kitai?
- Kokiose profesijose reikia labiausiai mokėti projektų/pokyčių valdymo procesą t.y. jį inicijuoti, kada pradėti, kodėl reikia, kokio rezultato norime siekti?
- Kokius skirtumus tarp merginų ir vaikinų pastebėjote (ar, apskritai, pastebėjote) atliekant užduotis? Kokie didžiausi skirtumai? Panašumai?
- Kokių priemonių galima imtis šiems skirtumams pašalinti?

Užduoties atlikimui svarbu:

- Galite patys susikurti savo užduotis pokyčio ar projekto valdymui. Pateikiamos tėra pavyzdžiai.
- Įsitinkite, kad per užduočių etapus kiekvienam grupės dalyviui suteikiama galimybė pasisakyti.
- Stebėkite dalyvių elgseną. Ši užduotis gali sužadinti stiprias emocijas, tad kuo daugiau mokinių galės išlieti jausmus, tuo logiškesnė jiems atrodys užduotis. Jeigu reikia, aptarimui skirkite daugiau laiko.
- Šios užduotys gali būti didelėje patalpoje, kad visi galėtų laisvai judėti ir kurti.

Ši kūrybinė užduotis skirta moksleiviams analizuoti besikeičiančią aplinką ir pagalvoti kokių naujų savybių ir galių mums, kaip žmonėms, gali reikėti ateityje.

Paskatinkite moksleivius analizuoti savo elgseną ir įsivardinti kokius pokyčius jie mato dabar bei ateityje, renkantis profesiją. Rekomenduokite stebėti jau šiandien dirbančius profesionalus atitinkamose profesijose: finansininkus, vadovus, gydytojus, muzikantus ar kūrėjus, mokytojus, mokinius, autobusų vairuotojus ar inžinierius ir pan. Svarbu suprasti kokių įgūdžių reikia, su kokiais iššūkiais jie gali ateityje susidurti, kad pavyktų suvaldyti pokyčius savo gyvenimo kelyje bei pasirinkimuose.

Pamoka gali vykti skirtingose erdvėse, stebint ir kalbantis su skirtingų profesijų specialistais.

